

Dekenaat Nijmegen

Nieuwe Parochie Nijmegen III

KERK ZIJN IN HET RIJK VAN NIJMEGEN

De oudste stad van Nederland, Nijmegen, ligt op de noordgrens van ons bisdom in de provincie Gelderland. Het dekenaat omvat naast de stad Nijmegen de landelijke Ooijpolder, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, Malden en het groene Groesbeek. Het dekenaat telt nu 22 parochies en volgens plan worden dat vijf Nieuwe Parochies. In het voorjaar maakte Pastoor Swagemakers met zijn team een begin om de eerste Nieuwe Parochie in de steigers te zetten. De kerk is meer dan alleen parochies: sinds negentig jaar is hier een katholieke universiteit en om die reden vestigden zich veel religieuzen in de stad aan de Waal. Op liefst zeven plaatsen in de stad is er een eucharistieviering op iedere dag van de week. In de universiteit en in de vele ziekenhuizen is de kerk

pastoraal aanwezig. De zalige Titus Brandsma, karmeliet, werd uitgeroepen tot grootste Nijmegenaar aller tijden. Hij had daarbij overigens concurrentie van de Jezuïet Petrus Canisius. De Sint Nicolaaskapel op het Valkhof uit het jaar 991 is het oudste bedehuis. Een aparte vermelding in dit korte overzicht verdienen de Emmanuelgemeenschap in de Maria Geboortekerk in Nijmegen en de Heilig Landstichting in Groesbeek: Emmanuel bereikt veel jonge gezinnen en de verschillende kerkelijke gebouwen op de Landstichting zullen na de voltooiing van de lopende restauraties opnieuw goede plaatsen zijn voor catechese, verdieping en liturgie.

Deken J.A.N. Stuyt

**Groeien in geloof,
geloven in groei.**

Het liefst zo snel mogelijk

Voor vicevoorzitter van pastorale eenheid H.Drie-eenheid Gerard Jansen is de vorming van nieuwe parochies anders dan eerdere fusieprocessen die de parochies hebben meegemaakt. “Nu hebben we nog te maken met een pastorale eenheid die goed functioneert, dus zijn we goed in staat om stappen te zetten. We kunnen sterke punten ter beschikking stellen aan andere parochies en zij op hun beurt aan ons. Dat doen we themagewijs,” vertelt Jansen, doelend op de speerpunten van het nieuwe beleid. In dat opzicht verwacht hij vooral voordelen voor de parochie: “Wij hebben de bisschop daarom zelf geschreven met de vraag of wij pilotparochie konden worden. Want als het toch moet gebeuren, dan maar het liefst zo snel mogelijk.” Dat de parochie vijf jaar geleden al zo’n proces heeft doorgemaakt, levert volgens Jansen een voordeel op: “Iedereen weet hoe het werkt en men kent de meerwaarde van samenwerking.” In tegenstelling tot wat vaak gevreesd wordt betekent samengaan volgens hem juist een waarborg voor het behoud van eigenheid, omdat je veel langer in staat bent de parochies te handhaven. De vraag vanuit de parochies is namelijk groter dan wat er organisatorisch geregeld kan worden. Met de Nieuwe Parochie is de vraag veel beter te tackelen.

Vruchtbare bodem

“De financiële situatie van de Emmausparochie is goed”, volgens penningmeester Hans Penninx. “Wij zullen een redelijk vermogen inbrengen. Maar dat brengt ook vragen met zich mee. Een van de vragen is of het geld geoormerkt kan worden, zodat je weet waar bepaalde bestedingen naartoe gaan.” Bij Actie Kerkbalans is het hem bekend dat mensen vooral hun eigen kerk voor ogen hebben als zij een bijdrage doen. Of het geld bij de samenvoeging op een hoop gaat, of dat de giften aan de kerk ‘herkenbaar’ blijven, maakt volgens Penninx veel uit voor de manier waarop je het vervolgens uitlegt. Penninx: “Men is positief, maar afwachtend. We zijn nu aan de slag met de gereedschapskist en twee keer per jaar organiseren we het Emmausberaad waarbij afgevaardigden van werkgroepen hun stem kunnen laten klinken. Het beeld van de formele fusie wordt voor iedereen steeds duidelijker, maar in de praktijk groeit de samenwerking de laatste jaren al. Onze ziekensecties zijn enkele jaren geleden al gefuseerd, waardoor er meer activiteiten en middagen voor ouderen samen kunnen plaatsvinden.” Dat mensen er overwegend positief in staan heeft er volgens hem mee te maken dat zij de meerwaarde al ervaren: “Er is een vruchtbare bodem voor een fusie.”

Elkaars sterkten versterken

Maria Martens, bestuurslid en woordvoester van parochie De Verrijzenis spreekt liever over ‘regiovorming’ dan over ‘fusie’: “Fusie heeft een sterke bestuurlijke associatie. Je moet je goed afvragen op welk probleem fusie een antwoord moet zijn. Voor mij gaat het om de vraag hoe we het geloof levend kunnen houden en vitale gemeenschappen kunnen bouwen. Uit mijn politieke leven weet ik dat het geloof de samenleving veel te bieden heeft, maar het is de kunst dit aansprekend aan te bieden. Als ik mensen vertel dat ik iets moois gelezen heb in de pauselijke encycliek ‘Caritas in Veritate’, zijn weinigen geïnteresseerd. Als ik eruit citeer zonder bronvermelding, vinden velen het prachtig.” Volgens Martens kunnen parochies bestuurlijk groter worden, maar het is evident dat lokale geloofsgemeenschappen moeten blijven bestaan, zodat de kerk dichtbij de mensen blijft. Parochies moeten hun situatie eerlijk onder ogen durven zien: “Zwakke parochies moeten de moed hebben om op tijd te zien als ze niet lang meer levensvatbaar zijn. Sterke parochies moeten kijken of zij -met behoud van hun sterkte- zwakkere tot steun kunnen zijn. Het gaat erom elkaars sterkten te versterken. Nijmegen is een grote stad. Daar moet je naar het totaalplaatje kijken. Dáár kunnen we door ‘eenheid in verscheidenheid’ de rijkdom van het geloof laten groeien. Daar ligt de kans.”

De tijd vraagt om aanpassingen

“De Nieuwe Parochies brengen de kerk bij de tijd”, zegt pastoor Norbert Swagemakers van parochie De Verrijzenis. “De maatschappij is veranderd. De kerk is daarin niet meer het middelpunt. Mensen blijven niet meer een leven lang in dezelfde wijk wonen. Dat heeft z’n weerslag op het gemeenschapsleven. Bovendien is de aanspraak op de kerk anders geworden door de secularisatie.” In parochies zit volgens Swagemakers zeker nog leven en dat moet gekoesterd worden: “Het zijn waakvlammetjes die samen een groot vuur kunnen worden. Daar is enthousiasme voor nodig. De kansen daarvoor zie ik door een sterke organisatie in één bestuur met één pastoraal team. Hierdoor wordt de aansturing eenvoudiger en enthousiasmerender. Het is de uitdaging om alle mensen die iets met de parochie hebben tegemoet te komen, ook de negentig procent van de parochianen die niet naar de kerk gaat.” Het helpt om een bepaalde doelgroep voor ogen te hebben voor wie activiteiten georganiseerd worden. Het beleidsplan is volgens hem een handreiking waarop de reacties wisselend zijn. Swagemakers: “Het is de realiteit van deze tijd die vraagt om aanpassingen. Iedereen beseft dat er iets moest gebeuren. Dit raakt hart en verstand. Wat met het verstand noodzakelijk lijkt, is nog wel moeilijk om gevoelsmatig in mee te gaan. Aan de andere kant zien we nu al dat doelgroepen gemakkelijker bij elkaar te brengen zijn. Vertrouwen is belangrijk. De angst die er kan zijn om de eigen identiteit te verliezen begrijp ik, maar er is ruimte voor ieders eigenheid, deze wordt niet op een hoop gegooid.”

Niet gehecht aan een kerk

Diaken Henk Welling coördineert het pastoraat in de pastorale eenheid ‘Heilige Drie-eenheid’. Als eerste aanspreekpunt van de parochie beschouwt hij zichzelf ook wel als ‘half publiek bezit’. “Als diaken, die werkzaam is in een groter verband, zit hij niet zo vast aan zijn eigen kerk en bovendien ben ik al zes keer verhuisd”, vertelt hij en legt daarmee uit dat de gehechtheid aan een parochie voor hem anders is dan voor mensen die hun hele leven aan een en dezelfde kerk zijn verbonden. Hij ziet er de waarde van in wanneer mensen gehecht zijn aan wat zij noemen hun kerk. Welling: “En het is juist die gehechtheid waardoor mensen zichzelf soms de mogelijkheid ontnemen om een andere ervaring op te doen. Dat maakt je hele houding uit. Je kunt teleurgesteld zijn dat er dingen verdwijnen, maar je kunt ook zien dat je deel bent van een grote parochie met meer mogelijkheden. Sommige mensen zijn nog nooit in een andere kerk geweest. Als ze dat wel gaan doen en over de andere kerken in hun parochieblad gaan lezen, zal dat hun blik kunnen verruimen.” De diaken is zich bewust van de demografische verschillen in het achterland: “Natuurlijk is er verschil in kerkbeleving. De kerkbezoekers zijn een afspiegeling van de sociale opbouw van de stad. Laten we echter stoppen met kijken naar wat ons scheidt, en maar kijken naar wat je samen kunt doen.”

Bruggen bouwen

Kapelaan Juan van Eijk telt negen koren in parochie Emmaus: "Nijmegen is een stadsparochie en zoveel koren trekken verschillende parochianen aan. Het gevolg daarvan is dat men vanzelf al over de grenzen van de parochie heen kijkt. Er komen mensen uit heel Nijmegen en omstreken op af." De vorming van de Nieuwe Parochie is in feite al bij de koren te zien, volgens hem. Bovendien zijn er jaarlijks twee Emmausdagen waarop er één gezamenlijke eucharistieviering is voor de hele parochie. De ene keer is de viering in de Lourdeskerk en de andere keer in de H. Antonius – St. Annakerk. Van Eijk: "Dat is niet in het kader van de Nieuwe Parochie, maar het bevat wel elementen waarmee je iets kunt, namelijk bruggen bouwen tussen de verschillende gemeenschappen." De kapelaan is verheugd dat ook vrijwilligers met ideeën komen: "In het kader van de Nieuwe Parochie is al het idee geopperd om een Nieuwjaarsborrel te organiseren en er is al gesproken over een fietstocht tussen alle kerken van Nijmegen III." Het pastorale team is volgens Van Eijk nu al inzetbaar in het beoogde gebied en dat is voor hem motiverend. "Samenwerking is niet alleen nodig, het is iets positiefs. In teamverband werken en vergaderen, legt mogelijkheden bloot. Met elkaar kun je praktisch meer doen en je houdt elkaar scherp, waardoor meer diepgang kunt aanbrengen in het werk."

Wilt u meer informatie over dit dekenaat?

Pastoor-deken Nijmegen:
J.A.N. Stuyt SJ
Telefoon: 024 322 6480
E-mail: dekenaat.nijmegen@gmail.com

Of kijk op
www.bisdomdenbosch.nl

Fusie beter dan pastorale eenheid

Om het vormingsproces van Nieuwe Parochie Nijmegen III op waarde te kunnen schatten, is het volgens pastoraal werker Paul Menting nodig om de geschiedenis van de Emmausparochie te kennen. "Kijken we in het verleden, dan valt het op dat pastores in de jaren zestig een visionaire blik hadden om de kant van fusies op te gaan. Tientallen jaren zijn er vervolgens overeen gegaan, maar de enkelvoudige parochiestructuur is toen al in gang gezet. Er is in de zeventiger jaren wel een fout gemaakt door de pastores aan de kerkgebouwen te koppelen. Hierdoor heeft de integratie grote vertraging opgelopen. Dat effect zie je ook waar in latere jaren pastorale eenheden zijn geformeerd. Ik heb gezien dat men in pastorale eenheden enorm worstelt met de meervoudige structuur. Een fusie werkt in dat geval beter dan een pastorale eenheid." Volgens hem moeten herders de geloofsgemeenschap voorgaan ook in het proces van groeien naar eenheid, zodat de parochianen makkelijker kunnen volgen: "Dan kun je het beste stappen zetten waarmee je weer een tijd vooruit komt. Niet vijf jaar, maar bijvoorbeeld twintig jaar." Met het team worden deze eerste stappen nu gezet. Mits er maar voldoende respect is voor de plaatselijke gemeenschappen, ziet hij de fusie met vertrouwen tegemoet. Van alle dingen die er zijn, moet je het beste eruit pikken."

In het kort

De beoogde Nieuwe Parochie Nijmegen III bestaat uit parochie Emmaus, pastorale eenheid De Heilige Drie-eenheid en parochie De Verrijzenis. Nijmegen III bevindt zich in de startfase van het fusieproces waarin inventarisatie centraal staat.

Uitgave van het Bisdomblad
's-Hertogenbosch november 2010.
Artikelen mogen vrij worden overgenomen
in parochiebladen.

Adres redactie:
Parade 11, 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073 6125488
Fax: 073 613 6850
E-mail: redactie@bisdomblad.nl